

1 Bestaat God?

2 Aan de bron van het Christendom

3 Geloof & Wetenschap

Verschillende Modellen

Examenvraag: link de modellen met de gezegde.

1. Harmoniemodel:

- Tijdens **Middeleeuwen**.
- Geocentrisme was heersend **kosmische model**
- ⇒ geen onderscheid tussen geloof en wetenschap (i.e. **harmonie**)
- Kennis van God door:
 - Bijbel.
 - Natuur.
- Andere wereldbeeld **Geocentrisme**
- Causaliteit (oorzaak-gevolg):
 - Onbewogen beweger (*Prima Causa*)
 - Engelen (*Causae Secundae*)

2. Conflictmodel

- **Moderne tijd**
- Heliocentrisme (i.p.v. geocentrisme) ⇒ Copernicaanse wereldbeeld.
 - = Het zon staat centraal van de universum.
 - *Copernicus (15-16 eeuw)*
 - ⇒ Deze idee verder verspreid door **Galileo** (16-17 eeuw).
- Dialogo ... → lijst van verbannen boeken ⇒ Volgens gelovige **Blasfemie**.
- **Deïsme**:
 - analoog met *Refined Watch Maker*.
 - ⇒ Probeert geloof & wetenschap samen te denken.
 - **Mechanistisch** (i.e. natuurwetten)
 - ⇒ God bestaat, maar heeft zich teruggetrokken uit de Kosmos/natuur.
 - Implicaties:
 - * **Geen openbaring**: (nog in profeten, Jezus of Schrift)
 - * Religieuze Autoriteit is onnodig
 - * Wonderen zijn **Irrationeel**.
 - * Geen religie heeft/is DE waarheid.
- **Sciëntisme** (Auguste Comte)
 - Wetenschap zonder religie.
 - ⇒ **Mythologisch/religieus** (irrationeel) ⇒ Wetenschappelijk of rationeel (meer volwassen).
 - ⇒ Humane Wetenschappen gingen zich conformeren aan ideaal van sciëntisme.
- **Nieuwe Atheïsme**
 - Geloof en God = **Waanideeën**

3. Kloofmodel (Wittgenstein)

- Begin: negatief t.o.v. religie.
- Later: Religie is een **apart taalspel**.
 - Onmogelijk om te vergelijken wetenschap met religie \Rightarrow = Aparte talen.
 - Religie: probeert WAAROM vragen te beantwoorden.
 - \Rightarrow Religie beheerst wat de waarheid is.
 - Wetenschap: probeert HOE vragen te beantwoorden.
- Wat is falsifieerbaar? \rightarrow zie wetenschap vs. pseudowetenschap.
- Herman De Dijn: 3 vormen van weten. NK!!!!!!

4. Dialoogmodel: kloof te groot?

- Verzoening van Kloof- en harmoniemodel.
- Religie heeft nood aan wetenschap (wetenschappelijke rationaliteit)
 - Religie of sekte? \Rightarrow kritisch denken.
 - Geen eenduidig definitie voor religie of sekte.
- Wetenschap heeft nood aan religie:
 - Ethische reflectie (kan a.d.h.v. filosofie maar ook van theologische ethiek).
 - Kritiek op instrumentalistische rationaliteit (Niet alles kan gevat worden op wetenschappelijke termen).
 - Antwoorden op fundamentele vragen.
- Beperkte wetenschap, e.g. Kuhns theorie omtrent wetensch. revoluties. \Rightarrow *Paradigm shifts*.
 - "Alle wetensch. theorieën kunnen vervangen/verbeterd worden"
 - zie bv. Copernicus, die heliocentrisme als nieuwe paradigma dient, i.p.v. geocentrisme,
 - nieuwe paradigma moet verdedigd en meerdere keren bevestigd door anderen worden.
- Voorwaarden voor Dialoog:
 - Respect voor taalspel/eigenheid v/d ander. ()
 - Erkennen dat er versch. taalspelen zijn.
 - De resultaten v/h ene mag niet dienstbaar gemaakt worden aan het andere.

4 Zingeving & Geluk binnen een Neoliberaal Tijdsgevoel

Onze Neoliberale Samenleving

- **Neoliberalisme**:
 - = overheid de rol heeft van schepper en handhaver van markten en concurrentie, met de nadruk op het maximaliseren van **individuele vrijheid**.
- Zoektocht naar geluk & zingeving(?)
 - typerend door onze maatschappij
 - Men zoekt als mens naar ons geluk,
- Doorgedreven economisering v/d publiek & private sfeer(?)
 -
- **Dirk De Wachter** (psychiater) - *Borderline times*:
 - de fenomeen die we

"*Borderline* is een diepgaand patroon van instabiliteit in intermenselijke relaties, zelfbeeld & affecten en van duidelijke impulsiviteit, beginnen in de vroege volwassenheid en tot uiting komend in diverse situaties."

⇒ parallel met samenleving.

⇒ meerdere kenmerken.

De Kenmerken van *Borderline times*:

1. Verlatingsangst:

- Eenzaamheid. → eenzaam voelen.
- Wegvallen sociale verbanden.
item Digitalisering ⇒ mindere fysieke contacten.

2. Intense & Instabiele relaties:

- Relaties & instabiele relaties
 - minder focus op langdurige relaties.
- Wegwerpcultuur met focus op (onmiddellijke) genot ⇒ **Hedonistisch**
 - bv. *One night stand*

3. Agressie:

- "Zinloos geweld" (vroeger ook) (gaat meer over **banale redenen**).
- meer focus doordat media ook meer overspreekt.
- Uiting van toenemend wantrouwen (?)

4. Fundamentele/Existentiële Vragen:

- Proberen antwoorden te vinden voor e.g. *Waarom zijn we hier?*
- Verval religieuze/levensbeschouwelijke kaders.
 - bv. Yoga, meditatie.
- Schijnantwoorden.
- Vlucht in genotsmiddelen. (bv. Alcoholisme)

5. Affeclabiliteit:

= Door gebrek aan stabiliteit.

- Falend zelfbeeld (*Wat verwacht mensen van mij?*, *Wat is de ideale mensbeeld*).
- Genot- & Kickcultuur centraal (e.g. Binge drinking) ⇒ Overdrijving.

6. Impulsiviteit:

- FOMO.
- Bij het nemen van allerhande beslissingen.
- Versterkt door consumptiemaatschappij.

⇔ Langdurig *engagement*.

7. Stressgebonden paranoïde/Dissociatiesymptomen:

- Verlies met realiteit.
- Gewone ⇔ virtuele werkelijkheid.
- Media bepaald.
- bv. Gamers die de realiteit en de game wereld niet van elkaar kunnen afscheiden.
- onrealistische levensdoelen vast zetten (bv. snel rijk worden).

8. Automutilatie & Suïcidaliteit:

- Toename van beide fenomenen.

- Toegenomen lichaamscultuur.
 - bv. plastische chirurgie, piercings, ...

9. Leegte & Zinloosheid:

- Verlies v/d "grote verhalen"
- Ontzuiling.
- Secularisatie. = Religie verdwijning in de publieke sfeer.

Zingeving & Geluk

- *Wat is geluk?*
- *Waar kan men geluk vinden?*
- Handboek: weg naar geluk volgens Christendom.

⇒ Enkele richtingswijzers.

⇒ Gebaseerd op werk van **Henri Nouwen**

⇒ De weg naar innerlijke vrijheid.

Zaken die kunnen lijden tot Geluk:

1. Leven in het Hier & Nu:

- *Lc 12:16-31*
- Bewustwording voor het heden.

⇒ Los van afleiding.

⇒ Los van bekommernissen verleden (bv. Nostalgie) & toekomst.

2. Hoop:

- *Rom 5:1-5*
- *Espoir* vs. *espérance*.
- Niet schuwen van pijn, lijden & onheil.
- Vertrouwen op gedragenheid van God.
- Geborgenheid = het gevoel van zich veilig en zeker voelen.

⇒ in relaties met naasten.

⇒ kan lijden veroorzaken.

⇔ eenzaamheid.

3. Liefde:

- Moderne portraitering vs. realiteit?
- *God is liefde* ⇒ Overstijgende liefde.
- Liefde = belangrijk ⇒ een v/d belangrijkste.
- Voorwaardelijk & tijdgebonden vs. onvoorwaardelijk (?)

4. Vreugde:

- *Gal 5:22*

⇔ Verbittering & defeatisme.

- Zich bemind weten (door God).
- Vertrouwen dat het beter zal gaan (parallel met hoop).

5. Gastvrijheid:

- *Lc 24:13-32* (Emmaüsgangers)
- Nu: instrumentalisering v/d ander & de planeet.
 - *Hoe denken we aan de interactie tussen de mens en dier?*
 - ⇒ *behandelen dieren met een zekere superioriteit?*

⇒ Egoïsme.

- Wie zijn jullie naasten?
- Ruimte & openheid creëren.

6. Discipline:

- *1 Kor 9:24-27*
- Discipline & training = Belangrijk.

⇒ ook in **spirituele/ morele** leven.

⇒ Zie bv. Monniken

- Fatalisme (= de leer die aanneemt dat de mens geen enkele invloed heeft op zijn lot) (vs. Vrijheid?)
- Aandachtigheid & geduld.

5 Leven na de Dood

Oosterse religies	Westerse Religie
Opgaan in het grotere geheel	Lichaam & ziel
Geen individualiteit	Individualistisch
Reïncarnatie	Leven na de dood, verrijzenis

Moeulijk te geloven

- Huidig maatschappelijk klimaat:
 - Leven in het **hier & nu**.
 - YOLO.
 - Vermijden & dood.
- **Martin Heidegger**:
 - *sein zum Tode* (menselijke conditie).
 - Vlucht door religie & techniek.
 - *Gelassenheit*
 - Onmogelijk om te geloven in leven na de dood.

De zin van de Dood

- *Heeft de dood zin?*
 - **Gedachtenexperiment**: eeuwig leven.
- Positieve intuïties leven na de dood.
 - Liefde ook na de dood.
 - Ethisch goed handelen moet beloond worden.
 - Eigen aan elke cultuur.

Verrijzenis

= Belangrijkste geloofspunt Christendom.

- Meerdere teksten & beelden:
- Lege graf.
- Verschijningen.
- "*Eeuwig leven*".

⇒ Niet letterlijk.

⇒ Leven in liefde/nabijheid van God?

6 Over het Goede Leven: Ethiek

- Ethiek/Moraal:
 - Goede of slecht handelen.
 - Niet zwart en wit.
 - **Contextueel** (fragmentatie v/d ethiek).
 - Fundamentele vs. meta-ethiek.

Levensbeschouwing & Ethiek

- **Levensbeschouwing & religie = beïnvloeden ethisch denken:**
 - vb. *Universal Declaration of Human Rights*
 - * 10 december 1948, *United Nations*.
 - * Resonanties van Christendom.
 - * Moeilijkheid erkenning in sommige landen.
 - Eenheid & consistentie? invulling varieert soms.
 - Sluimerend aanwezigheid.
 - Komt naar voorgrond in "*crisissituaties*".
 - Conflicten tussen waarden (resultaat vaak tot compromis).

Ethiek in het Christendom

- Dubbelgebod v/d liefde.
- 2 bronnen van ethiek:
 1. **Bijbel:**
 - **Anti-fundamentalisme:** Niet letterlijk lezen & navolgen.
 - Gids voor persoonsvorming (*zie deugdenethiek*).
 2. **Traditie & leergezag**
 - Ethische richtlijnen voor **contemporaine uitdagingen**.